

14. Кой е секретарката?

Много преводачи в началните години на кариерата си работят като секретарки. За тази длъжност обикновено се използва женски род, затова и аз ще ги наричам секретарки, независимо от пола на преводача. По този начин не изразявам презрително отношение към дейността на секретарките, а просто спазвам традицията.

Дейността на секретарката в никакъв случай не бива да се омаловажава. Неслучайно, за да бъде извършвана тя, е необходима и специална квалификация. В споменатия случай – владееене на чужд език.

Какво означава обаче „владееене на чужд език“?

У нас е масово разпространено мнението, че ако някой може да каже две-три думи на чужд език, значи той владее този език! Често се чува: „Ама той владее английски!“ или „Той перфектно владее английски!“ по адрес на някой, който поназнайва английски. Може да се окаже, че нивото му на „владееене“ на английски е най-ниското – абсолютно начинаещ. Обаче от друга страна безкритичното отношение на повечето хора към познанията по чужди езици, комбинирано много често с ревност или завист, водят дотам, че хората общо взето презират преводачите. Овлабяването на чужд език нарочно се омаловажава – колко му е да

се научи чужд език! Все пак има доста хора, които са наясно, че език научаване няма. Именно те уважават труда на преводача. И обратно, всички, които смятат, че няма нищо полесно от това да научиш два-три, че и повече чужди езика, се отнасят подозрително или снизходително към труда на преводача.

И така, подценяването на чуждоезиковата подготовка и омаловажаването на преводача са довели дотам, че той за нищо друго не става, освен за секретарка.

Някога секретарките трябвало да имат специфични умения и подготовка по стенография и машинопис. Може би все още някои секретарки имат тези умения и подготовка, но вероятно над 90% от тях не могат да пишат с десет пръста, а 99% не знаят стенография. Пък и никой, който търси секретарка, не набляга на тези умения. За него е важно секретарката да има „компютърна грамотност“ и да „владее“, например, английски (това може да бъде и някой друг език или комбинация от английски и някой друг език).

Критериите за „владее“ на чужд език обаче не са еднакви на всички места, където назначават секретарки. Понякога интервютата за наемане на секретарки представляват и нещо като входен тест по английски или друг език. В други случаи работодателите организират специални изпити за установяване нивото на владее на чуждия език. Обаче най-често за познанията на секретарките по чуждия

език се съди от документа, който те представят. Това може да е диплома за завършена езикова гимназия, а все по-често – за завършено висше образование на или по съответния чужд език с бакалавърска, магистърска или дори докторска степен.

Така летвата за назначаване на секретарка все повече се вдига. Вече е обичайно да срещнете секретарка с магистърска степен по английски език или външнотърговски отношения (специалност, която също предполага много добро ниво по английски).

За съжаление обаче, случва се секретарката в офиса на някоя агенция за преводи изобщо да не знае чужд език. Собственикът на агенцията наема евтин персонал, за да не прави „излишни“ разходи. По тази причина той не назначава и преводачи. Според него, достатъчно е секретарката да може да чете и да се обажда по телефона, а ако може да използва и компютър – това ще е върхът!

Следователно, секретарки, които знаят и дори наистина владеят чужд език, могат да се срещнат във фирми или учреждения, които нямат нищо общо с преводаческия бранш, а в агенции за преводи масово могат да се открият секретарки, които не знаят чужд език. И тъй като много често агенциите за преводи почти нямат персонал, а собственикът на агенцията е същевременно и мениджър, в някой момент се оказва, че постепенно той преотстъпва „мениджърската“ си дейност именно на секретарка-

та. По този начин в агенциите за преводи лека-полека започват да се издигат мениджъри, които са бивши секретарки (или дори настоящи, според трудовия договор), но които не знаят нито един чужд език.

И за какво им е да знаят?

Според тези мениджъри-секретарки агенцията извършва преводаческа дейност, като използва преводачи от списък, заместващ трудовите договори. Този вълшебен списък неведнъж съм го споменавал, но тук ще го разгледам от по-различен ъгъл.

В списъка с преводачи могат да фигурират имената на много секретарки с магистърска степен, които, както споменах, наистина владеят някой чужд език. Тези секретарки обаче са ниско платени на основното си работно място, нищо, че имат диплома, често от авторитетен университет, включително и от чужбина. Тези секретарки се нуждаят от допълнителни доходи, защото заплатата им не стига – трябва да изплащат кредит за жилище или друг заем, съпругът им е безработен и все не може да си намери работа, пък и за децата има доста разходи. И тъй като могат да превеждат, съвсем ясно е, че секретарките ще си потърсят допълнително именно такава работа – преводи. А и понеже не са регистрирани като свободно практикуващи, не им се занимава да си търсят сами клиенти, защото няма как да им издават фактури. Затова най-удобно е да се „закачат“ за някоя агенция за преводи.

И така - секретарките от агенциите за преводи командват секретарките-преводачи. Нищо, че първите може и да не знаят никакъв чужд език. Важното е, че агенциите за преводи са получили особен статут чрез подписване на привидния договор с Външно.